

Oponentský posudek diplomové práce Petra Sýkory

Diplomová práce Petra Sýkory *Cesta pravdy J. S. Machara (Život a dílo J. S. Machara ve 20. a 30. letech 20. století)* představuje co do objemu a zejména hloubky záběru ojedinělý počín, který opětně zpřítomňuje osobnost této klíčové postavy českého literárního, kulturního a politického prostoru přelomu 19. století a v době první Československé republiky.

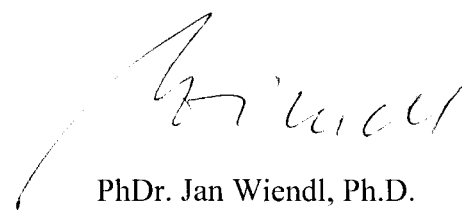
Sýkora si funkčně vymezil sledovanou problematiku lety 1914 - 1919, 1919 - 1929, 1929 - 1942. V těchto obdobích široce vymezuje základní silokřivky Macharova literárního, zejména však společensko-politického působení. V první části si všímá Macharova působení v době války, v další Macharovy „státotvorné“ aktivity ve vysokých politických funkcích, v neposlední řadě pak finální části Macharova veřejného a soukromého života.

Práce Petra Sýkory je cenná zejména pro veliké množství archivního materiálu, který diplomant shromáždil, zpracoval a využil ve své práci. Tento materiál navíc velice zdařile kombinuje s dosavadní publikovanou macharovskou literaturou a vytváří pak svébytný obraz této osobnosti. Čeho si osobně na Sýkorově práci vážím nejvíce, je zdaleka ne samozřejmá vůle a odvaha osobního, mnohdy vyhroceného soudu nad určitými vztahy, které zpravidla mnohá historická publikace přechází jako zautomatizované. Osobně mám na mysli zejména popis vztahu Masaryk – Machar, který se do určité míry vine jako červená nit celou Sýkorovou prací. Sýkora neskrývá jisté osobní rozpaky, které vyplývají z Masarykových postojů k Macharově aktivitě ve funkci generálního inspektora československé armády, z povolnosti prezidenta vzhledem k tlaku levicových politických lobby; zároveň – spolu s formulací kritického postoje – dovedně vykresluje osobní rovinu tohoto vztahu, kdy (zejména ve třicátých letech) se Masaryk pokouší za pomoci společných známých a kolegů revitalizovat staré přátelství, ovšem za poměrně skeptického přístupu svého dřívějšího přítele a spolubojovníka. Toto vše a mnohé další činí z práce Petra Sýkory odborně erudovaný a čtivě zpracovaný text.

Z tohoto pohledu vzato by celé práci ovšem pomohlo, pokud by mohla být ještě jednou zrevidována míra komplexity, s níž je pojednáváno o obecných společensko-politických vazbách. Bezesporu v dobré víře tu autor komentuje a rozepisuje fakta všeobecně známá či snadno dohledatelná, avšak činí tak někdy na úkor detailnějších analýz Macharových vazeb k těmto vztahům. Domnívám se, že se v tomto aspektu odráží určitá nedořešená metodologická otázka, a to otázka po sloučení postupů literární historie a historie kulturní či politické. Popravdě jsem nenašel odpověď na otázku, jakýže Machar Petra Sýkoru zajímá více – Machar literát, nebo Machar politik? Je Macharova básnická a esejistická činnost čitelná vskutku jen a výhradně v kontextu jeho společenského a politického angažmá, nebo je nadána určitými svébytnými a specifickými vztahy, které mohou komentáře společensko-politické určitým způsobem dourčit, nikoli vysvětlit? A opravdu si diplomant myslí, že literární historii pomůže, vytrhneme-li ji z jejího vlastní, jak on říká „skleníkového světa“ estetické svébytnosti a necháme ji takříkajíc provětrat popisem „obyčejného“ každodenního života, jeho pohybu, dynamiky, emocí...? Není to právě literatura a umění, které nejvěrohodněji tyto kvality odráží? A není chybou právě literárních historiků, že vědomě upouští od vyhraněné představy svého oboru a utíkají se k nástrojů politické či obecněji kulturní historie?

Toto všechno jsou ovšem jen otázky do diskuse nad prací, která razantně vybočuje svou komplexitou a erudovaností ze standardních požadavků kladených na diplomovou práci. Práci Petra Sýkory proto s radostí doporučuji k obhajobě, těším se na diskusi při ní a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě** a zároveň doporučuji tuto práci podstoupit k rigoróznímu řízení (PhDr.)

Praha, květen 2007

PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.